

Selvstændige sparer ikke op til pension

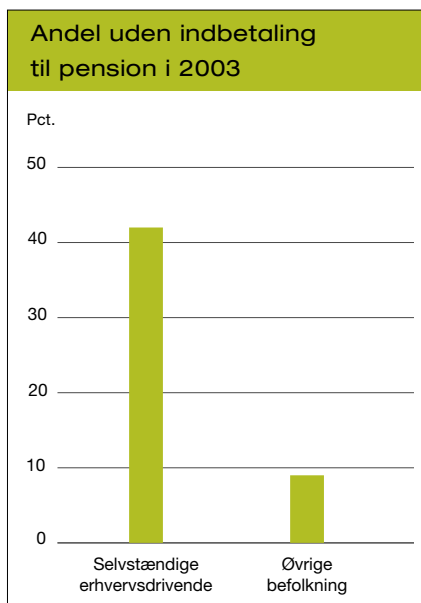
Det er langt fra hele befolkningen, der i disse år sparer rekordstort op til pensionen. En betydelig gruppe sparer ikke én krone op.

En ny analyse, gennemført af ATP, viser, at 42 pct. af alle 167.000 selvstændigt erhvervsdrivende i aldersgruppen 19-64 år ikke foretog nogen pensionsopsparing i 2003. I den øvrige befolkning foretog 9 pct. ingen pensionsopsparing i 2003.

At langt hovedparten af befolkningen sparer op til pension, skyldes især ATP-ordningen, der udover lønmodtagere også omfatter modtagere af forskellige overførselsindkomster. Selvstændige derimod er, i modsætning til fx kontant-hjælpsmodtagere, ikke automatisk omfattet af ATP – kun af folkepensionen.

Ser man på indbetalingerne i tidligere år er billedet stort det samme. Og som Økonomi- og Erhvervsministeriet har vist i det netop udsendte 'Økonomisk Tema' er konsekvensen, at en relativ stor gruppe – herunder mange selvstændige – ender uden væsentlig pensionsopsparing.

Selvstændiges tilbøjelighed til at spare op er lidt højere i aldersgruppen 40-60

Note: Undersøgelsen er led i en mere omfattende analyse af danskernes indbetalinger til pension. Beregningerne er foretaget på baggrund af data fra ATP og Danmarks Statistik for året 2003. Selvstændige er defineret som personer, der i året har haft indtægt i form af overskud (eller underskud) af egen virksomhed, og som ikke samtidig har været beskæftigede som lønmodtagere.

år, men også her er der en meget stor gruppe (37 procent), der ikke sparer op overhovedet. Selv i den mest aktive af alle aldersgrupper blandt selvstændige – de 40-50-årige – indbetalte kun ca. halvdelen mere end 5.000 kr. til pension i 2003.

Overraskende

Hos ASE, A-kassen for Selvstændige, der har 150.000 medlemmer, er man chokeret over tallene:

»Jeg er rystet over, at der er så mange, der ikke har en pensionsopsparing. Vi kender godt til problematikken, men jeg var ikke klar over, at problemet er så stort,« siger kommunikationschef i ASE, Ulrik Grimstrup.

»Når jeg snakker med vores medlemmer om at spare op til pension, siger mange, at de sparer op i deres virksomhed – de tror jo på projektet. Men når virksomheden skal sælges, bliver de ofte skuffede, for enten kan de ikke få den solgt eller også er det til en meget lav pris. Vi fik for nogle år siden lavet en analyse, der viste, at knap hver tredje selvstændige ikke får en krone for sin virksomhed,« understreger Ulrik Grimstrup.

En del af problemet kan skyldes, at de selvstændige ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på vigtigheden af at spare op til pension:

»Der er behov for målrettet at informere især de yngre selvstændige om, at det er en god idé at spare op til pensionen ►

► – og det vil ASE gerne være med til,« siger Ulrik Grimstrup.

Store forskelle mellem fagene

De selvstændige er en meget sammensat gruppe. Gruppen tæller alt lige fra landmænd og fiskere over rengøringsvirksomheder, frisører, detailhandlende, håndværksmestre og restauratører til tandlæger, læger og advokater.

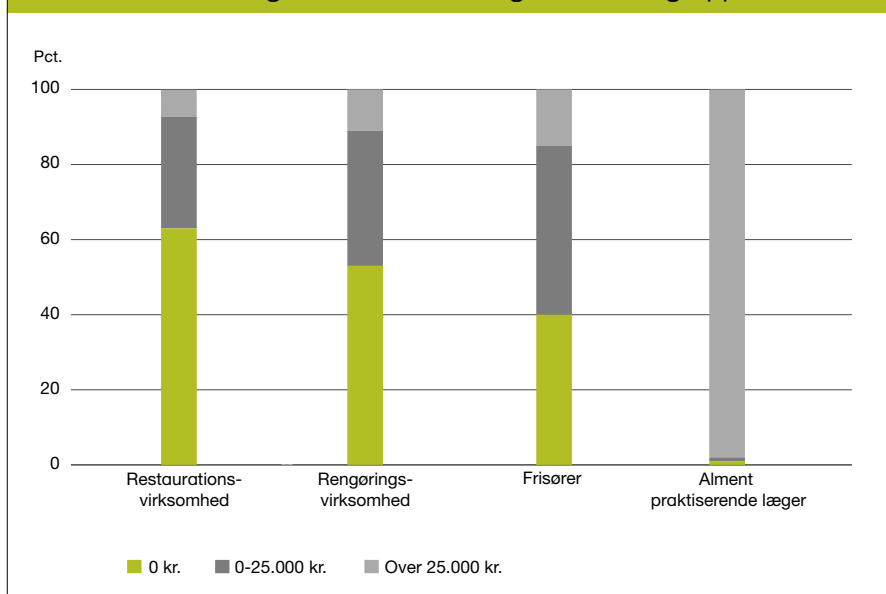
Opmærksomheden på pension varierer betydeligt på tværs af de mange faggrupper. Inden for grupper, som fx læger, tandlæger og advokater er indbetaling til pension mindst lige så udbredt, som det er blandt lønmodtagere, og indbetalingerne er i reglen forholdsvis store. Eksempelvis indbetalte over halvdelen af de praktiserende læger mere end 100.000 kr. til deres pensionsopsparing i 2003.

Anderledes står det til blandt fx frisører, selvstændige inden for rengøring og inden for restaurationsvirksomhed. Inden for disse områder var det i 2003 meget store grupper, der overhovedet ikke indbetalte til pension, og kun meget få indbetalte større beløb.

Fare for nyt proletariat

Den manglende indbetaling til pension i årene som erhvervsaktiv betyder, at de pågældende stort set vil være henvist til at leve af folkepensionen og eventuelle opsparede midler.

Pensionsindbetalinger i 2003 for udvalgte erhvervsgrupper

Note: Beregninger foretaget af ATP på baggrund af data fra ATP og Danmarks Statistik for året 2003. Selvstændige er defineret som personer, der i året har haft indtægt i form af overskud (eller underskud) af egen virksomhed, og som ikke samtidig har været beskæftigede som lønmodtagere. Brancheopdeling i henhold til NACE-koder.

Det kan have betydelige konsekvenser, viser ASE's erfaringer: »Vi kender til en del selvstændige, som har været tvunget til at sælge huset for at have penge til pensionisttilværelsen. Det er jo tragisk,« siger Ulrik Grimstrup.

Ole Pass, formand for Foreningen af Socialchefer i Danmark nikker genkendende til problemet:

»Det er et stort dyk at gå fra at være erhvervsaktiv med en vis indtægt til kun at leve af folkepensionen. Det kommer som en ubehagelig overraskelse for dem, der ender i den situation. Mange selvstændige har jo haft en drøm om at trække sig tilbage med penge på lommen,« siger Ole Pass og tilføjer: »Hvis de ikke har andet at leve for end folkepensionen, ender de som det nye proletariat.«